

TBMM
HAKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 16000

Tarih : 20.01.2026

39560

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca *Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ* tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim **20.01.2026**

Nevroz Uysal ASLAN

Şırnak Milletvekili

Erzincan Kadın Kapalı Cezaevi'nde bulunan Saadet İdil'in koşullu salıverilme tarihi 15.12.2025 olmasına rağmen, 10.12.2025 tarihli İdare ve Gözlem Kurulu kararıyla infazı 19.06.2026 tarihine ertelenmiştir. Söz konusu kararın içeriği incelendiğinde, erteleme mahpusun cezaevi içi davranışlarına, disiplin durumuna ya da somut bir olumsuzluğa dayanmadığı; aksine mahpusun hiçbir zaman kabul etmediği atılı suç üzerinden "kabul/ikrar ve pişmanlık" beklentisine bağlandığı görülmektedir.

Kurul kararında, mahpusun son altı aylık dönem değerlendirmesi itibarıyla gelişim puanının 59,25 olduğu, tüm dönemlerin icmali sonrası oluşan ve iyi halliliğe esas gelişim puanının 56,52 olduğu belirtilmiştir. Bu puanlar, iyi hal değerlendirmesinde esas alınan alt eşik olan 40 puanın açık biçimde üzerindedir. Aynı kararda, UYAP "Hükümlü Seyir Defteri" kayıtlarında yakın dönemde olumsuz herhangi bir rapor bulunmadığı da açıkça ifade edilmiştir. Bu veriler, koşullu salıverilme yönünden davranış temelli hiçbir engelin bulunmadığını, bizzat Kurulun kendi tespitleriyle ortaya koymaktadır.

Buna rağmen özgürlüğün ertelenmesine gerekçe olarak ortaya konulan tek unsur, İdare ve Gözlem Kurulu'nun kendisini fiilen bir paralel yargılama ve sorgulama makamı yerine koyarak mahpusa yönelttiği "pişmanlık" beklentisidir. Oysa mahpus ne yargılama aşamasında ne de verilen hapis cezasının infazı boyunca üzerine atılı suçu kabul etmemiştir.

Asıl ağır çelişki burada ortaya çıkmaktadır. Bir kişi, kabul etmediği bir isnat üzerinden mahkum edilip mahkemece verilen hapis cezasını tamamlamasına rağmen, bu kez İdare ve Gözlem

Kurulu eliyle istikrarlı savunması, kabul etmeme iradesi ve yargılama boyunca sürdürdüğü tutarlı beyanı gerekçe gösterilerek yeniden özgürlüğünden yoksun bırakılmaktadır. “Yeniden değerlendirme” denilse de değerlendirilen şey mahpusun davranışları değildir; hiçbir zaman kabul etmediği atılı suçtan “pişmanlık duymasıdır.”

Bu yaklaşım yalnızca hukuka aykırı değil, aynı zamanda açık biçimde mantık dışıdır. Zira atılı suç kabul etmemek bir suç değildir; hukuken korunan bir haktır ve istikrarlı bir savunma tutumudur. Buna rağmen Kurul, pişmanlık beklentisini ön koşul haline getirerek, suç olmayan bir tutumu cezalandırma gerekçesine dönüştürmektedir. Böylece savunma hakkı, susma hakkı ve kendini suçlamama ilkesi infaz aşamasında fiilen ortadan kaldırılmaktadır.

İdare ve Gözlem Kurullarının bu şekilde konumlanması, infaz idaresini yargı makamlarının da üzerinde, mahpusun düşüncesini ve savunmasını denetleyen bir merci haline getirmekte; koşullu salıverilme kurumunu hukuki bir hak olmaktan çıkarıp ideolojik bir sadakat testine dönüştürmektedir.

Nitekim Elazığ 2. İnfaz Hâkimliği'nin 2025/5662 sayılı dosyası ve 2025/5848 sayılı kararıyla, İdare ve Gözlem Kurullarının suça ilişkin pişmanlık değerlendirme yetkisine sahip olmadığı, yalnızca “kabul etmeme” olgusuna dayalı değerlendirmelerin iyi halsizlik için hukuken geçerli gerekçe oluşturamayacağı açıkça tespit edilmiş ve bu yöndeki kurul kararları iptal edilmiştir.

Saadet İdil hakkında tesis edilen işlem de aynı hukuka aykırı mantık üzerine kuruludur. Davranışsal hiçbir olumsuzluğu bulunmayan, iyi hal puanları alt eşik çok üzerinde bulunan mahpus, yalnızca kabul etmediği bir isnat üzerinden “pişmanlık göstermediği” gerekçesiyle özgürlüğünden mahrum bırakılmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Atılı suç kabul etmemek hukuken bir hak iken, bu tutumun koşullu salıverilmeyi engelleyen bir unsur olarak değerlendirilmesi Bakanlığınızca infaz hukukuna uygun görülmekte midir?
2. İdare ve Gözlem Kurullarının mahpuslardan “kabul ve pişmanlık” beklentisiyle fiilen sorgulama yürütmesi ve bu tutumu özgürlükten yoksun bırakma sonucuna bağlaması hangi açık yasal düzenlemeye dayanmaktadır?

3. Savunma hakkı, susma hakkı ve kendini suçlamama ilkesi infaz aşamasında da geçerli değil midir? Bu hakların, “iyi hal” değerlendirmesi adı altında etkisizleştirilmesi Bakanlığınızca nasıl izah edilmektedir?
4. Elazığ 2. İnfaz Hâkimliği'nin 2025/5848 sayılı kararında ortaya konulan “Kurullar pişmanlık değerlendiremez” yönündeki açık yargısal tespitlere rağmen, benzer uygulamaların sürdürülmesinin gerekçesi nedir?
5. Türkiye genelinde son üç yıl içinde, iyi hal puanları yeterli olduğu halde “pişmanlık göstermediği” veya “suçu kabul etmediği” gerekçesiyle koşullu salıverilmesi ertelenen mahpus sayısı kaçtır? Cezaevlerine göre dağılımı nedir?
6. İdare ve Gözlem Kurullarının, kesinleşmiş mahkeme hükümlerine rağmen mahpusların savunma tutumlarını değerlendirme konusu yaparak fiilen “paralel yargılama” işlevi görmesi Bakanlığınızca kabul edilmekte midir?
7. Koşullu salıverilmenin davranış temelli nesnel ölçütlerden koparılarak mahpusun düşüncesine ve savunmasına bağlanmasına ilişkin Bakanlığınızca herhangi bir teftiş, inceleme, genelge veya mevzuat çalışması yürütülmüş müdür?
8. Bakanlığınız, infaz hukukunda “kabul/ikrar ve pişmanlık dayatması”na son verecek, İdare ve Gözlem Kurullarının yetkilerini açık biçimde sınırlayacak ve koşullu salıverilmeyi nesnel ölçütlere bağlayacak bir yasal veya idari düzenleme yapmayı planlamakta mıdır?